

datum van de druk: 05.03.2013

Herziening van: 05.03.2013

**RUBRIEK 1: Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/
onderneming**

- **Datum van de samenstelling:** 22.06.2004
- **1.1 Productidentificatie**
 - **Handelsnaam:** **P400 ABS Model**
 - **1.2 Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik**
Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
 - **Toepassing van de stof / van het preparaat:** Filament voor Stratasys® Inc. FDM™ modeler
 - **1.3 Details betreffende de verstrekker van het veiligheidsinformatieblad**
 - **Fabrikant / Leverancier:**
Stratasys, Inc. Tel +1 952 937 3000
7665 Commerce Way Fax +1 952 937 0070
Eden Prairie, MN 55344
USA
- **For information in Europe contact:**

C.S.B. GmbH Tel.: +49-2151-6520860
Düsseldorfer Straße 113 Fax: +49-2151-6520869
D-47809 Krefeld E-Mail: info@csb-online.de
Germany
- **E-mailadres van de bevoegde persoon die verantwoordelijk is voor het veiligheidsinformatieblad**
sdb@csb-online.de
- **Inlichtingengevende sector:** Afdeling produktveiligheid
- **1.4 Telefoonnummer voor noodgevallen:** Zoals boven of naast toxicologische informatie centrum.

RUBRIEK 2: Identificatie van de gevaren

- **2.1 Indeling van de stof of het mengsel**
 - **Indeling overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008**
Het product is niet geïdentificeerd volgens de CLP-verordening.
 - **Indeling overeenkomstig Richtlijn 67/548/EEG of Richtlijn 1999/45/EG** vervalt
 - **Classificatiesysteem:**
Het product moet geen markering krijgen op basis van het berekeningsproces van de "Algemene classificatierichtlijn voor preparaten in de EG", laatste editie.
- **2.2 Etiketteringselementen**
 - **Kentekening volgens EEG-richtlijnen:**
Het produkt is niet kenmerkingsplichtig op grond van het berekeningsprocédé van de "Algemene indelingsrichtlijnen voor toebereidingen der EG" in de laatste geldige redactie.
De bij de omgang met chemicaliën gebruikelijke voorzorgsmaatregelen moeten worden nageleefd.
 - **Aanvullende gegevens:** vervalt
- **2.3 Andere gevaren**
 - **Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**
 - **PBT:** Niet bruikbaar.
 - **zPzB:** Niet bruikbaar.

RUBRIEK 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen

- **3.2 Chemische karakterisering: Mengsels**
- **Beschrijving:** Polymeer

(Vervolg op blz. 2)

NL

datum van de druk: 05.03.2013

Herziening van: 05.03.2013

Handelsnaam: P400 ABS Model

(Vervolg van blz. 1)

· Gevaarlijke inhoudstoffen:

CAS: 100-41-4 EINECS: 202-849-4 Catalogusnummer: 601-023-00-4	Ethylbenzeen Xn R20; F R11 Flam. Liq. 2, H225; Acute Tox. 4, H332	< 0,25%
---	---	---------

· Andere Inhoudstoffen:

CAS: 9003-56-9 Polymer	acrylonitril-butadien-styreen copolymeer	97%
---------------------------	--	-----

RUBRIEK 4: Eerstehulpmaatregelen

- **4.1 Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen**
- **Algemene informatie:** Verontreinigde kleding uittrekken.
- **Na het inademen:**
Frisse lucht toevoeren; bij klachten arts opzoeken.
Na inademen van ontledingsproducten de betrokkene in de frisse lucht brengen en rustig houden.
Doktershulp vragen.
- **na huidcontact:**
Na contact met het gesmolten produkt snel met koud water afkoelen.
Het gestolde produkt niet van de huid trekken.
Er onmiddellijk een dokter bijhalen.
- **Na oogcontact:**
De ogen gedurende verscheidene minuten onder stromend water afspoelen terwijl het ooglid geopend blijft.
Bij aanhoudende klachten een dokter raadplegen.
Contactlenzen verwijderen, indien mogelijk. Blijven spoelen.
- **Na inslikken:**
Mond spoelen en overvloedig water drinken.
Als de klachten niet minder worden, een arts consulteren.
- **4.2 Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten**
Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **4.3 Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling**
Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 5: Brandbestrijdingsmaatregelen

- **5.1 Blusmiddelen**
- **Geschikte blusmiddelen:**
Kooldioxyde (CO₂), bluspoeder of waterstraal. Grotere brand met waterstraal of met schuim dat tegen alcohol bestand is bestrijden.
- **blusmiddelen die uit veiligheidsoogpunt niet geschikt zijn:** Krachtige waterstraal
- **5.2 Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt**
Stikstofoxyde (NO_x)
Koolmonoxyde (CO) en Kooldioxyde (CO₂)
Prikkelende gassen/dampen
Onder bepaalde brandomstandigheden mogen sporen van giftige stoffen niet worden uitgesloten, zoals bijvoorbeeld:
Cyaanwaterstof (HCN)
Styreen
- **5.3 Advies voor brandweerlieden**
- **speciale beschermende kleding:**
Adembeschermingsapparaat dragen dat niet afhankelijk is van de omgevingslucht.
- **Verdere gegevens**
De aan gevaar blootgestelde tanks met watersproeistraal koelen.

(Vervolg op blz. 3)

NL

datum van de druk: 05.03.2013

Herziening van: 05.03.2013

Handelsnaam: P400 ABS Model

(Vervolg van blz. 2)

De brandresten en het besmette bluswater moeten overeenkomstig de overheidsvoorschriften worden geborgen.

RUBRIEK 6: Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel**· 6.1 Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermde uitrusting en noodprocedures**

Persoonlijke beschermingskleding dragen.

Stofvorming vermijden.

Stof niet inademen.

Aanraking met de ogen vermijden.

· 6.2 Milieuvoorzorgsmaatregelen:

Niet in de riolering/het oppervlaktewater/het grondwater laten terechtkomen.

· 6.3 Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal:

Mechanisch opnemen.

Het opgenomen materiaal volgens de voorschriften afvoeren.

· 6.4 Verwijzing naar andere rubrieken

Informatie inzake veilig gebruik - zie hoofdstuk 7.

Informatie inzake persoonlijke beschermingsuitrusting - zie hoofdstuk 8.

Informatie inzake berging - zie hoofdstuk 13.

RUBRIEK 7: Hantering en opslag**· 7.1 Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel**

Stofvorming vermijden.

Ontstaand stof/rook niet inademen.

Aanraking met de ogen vermijden.

Contact met heet produkt vermijden.

Nakoming van de BGW-waarden en/of andere grenswaarden.

· Informatie m.b.t. brand- en ontploffingsgevaar: Geen bijzondere maatregelen noodzakelijk.**· 7.2 Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten****· Opslag:**

· **Eisen ten opzichte van opslagruimte en containers:** Opslag conform geldende voorschriften.

· **Informatie m.b.t. gezamenlijke opslag:** Niet noodzakelijk

· **Verdere inlichtingen over eisen m.b.t. de opslag:**

Tank op een goed geventileerde plaats bewaren.

Koel en droog bewaren in goed gesloten vaten.

Maximumopslagtemperatuur: < 70 °C

· **7.3 Specifiek eindgebruik** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 8: Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

· **Aanvullende gegevens m.b.t. de inrichting van technische installaties:** Geen aanvullende gegevens. Zie 7.

· 8.1 Controleparameters

· **Bestanddelen met grenswaarden die m.b.t. de arbeidsruimte in acht genomen moeten worden:**

Grenswaarden voor stof in acht nemen.

100-41-4 Ethylbenzeen

BGW (NL) Korte termijn waarde: 430 mg/m³, 100 ppm

Lange termijn waarde: 215 mg/m³, 50 ppm

H

(Vervolg op blz. 4)

NL

datum van de druk: 05.03.2013

Herziening van: 05.03.2013

Handelsnaam: P400 ABS Model

(Vervolg van blz. 3)

MAK (NL)	Korte termijn waarde: 430 mg/m ³ Lange termijn waarde: 215 mg/m ³
IOELV (EU)	Korte termijn waarde: 884 mg/m ³ , 200 ppm Lange termijn waarde: 442 mg/m ³ , 100 ppm huid

- **Aanvullende gegevens:** Als basis dienden lijsten die bij opstelling geldig waren.
- **8.2 Maatregelen ter beheersing van blootstelling**
- **Persoonlijke beschermingsvoorzieningen:**
- **Algemene beschermings- en gezondheidsmaatregelen:**
 Verwijderd houden van eet- en drinkwaren en diervoeder.
 Niet eten, drinken of roken tijdens gebruik.
 Stof/rook/nevel niet inademen.
 Aanraking met de ogen vermijden.
 Vóór de pauze en aan het einde van het werk handen wassen.
- **Ademhalingsbescherming:**
 Bij voordurende nakoming van de BGW en / of andere grenswaarden, zijn normalerwijze geen bijzondere maatregelen noodzakelijk.
- **Handbescherming:**
 Veiligheidshandschoenen ter bescherming tegen chemicaliën zijn niet vereist.
 Bij hantering van heet/gesmolten product tegen hitte beschermende handschoenen.
- **Oogbescherming:** Veiligheidsbril
- **Lichaamsbescherming:**
 Bij hantering van heet/gesmolten product tegen hitte beschermende beschermingskleding.

RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen

- **9.1 Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen**
- **Algemene gegevens**
- **Voorkomen:**

Vorm:	vast
Kleur:	melkachtig wit
Reuk:	reukloos
Geurdrempelwaarde:	niet bepaald
- **Toestandsverandering**

Smeltpunt/smeltbereik:	niet van toepassing
Kookpunt/kookpuntbereik:	niet van toepassing
- **Vlampunt:** niet van toepassing
- **Ontvlambaarheid (vast, gasvormig):** brandbaar
- **Ontstekingsstemperatuur:**

Ontbindingstemperatuur:	> 300 °C
-------------------------	----------
- **Zelfonsteking:** Het produkt is niet uit zichzelf ontbrandend.
- **Ontploffingsgevaar:** Het produkt is niet ontploffingsgevaarlijk.
- **Ontploffingsgrenzen:**

onderste:	niet bepaald
bovenste:	niet bepaald
- **Brandbevorderende eigenschappen** niet van toepassing
- **Dampspanning:** niet van toepassing
- **Dichtheid bij 20 °C:** 1,05 g/cm³
- **Relatieve dichtheid bij 20 °C** 1,05

(Vervolg op blz. 5)

NL

datum van de druk: 05.03.2013

Herziening van: 05.03.2013

Handelsnaam: P400 ABS Model

(Vervolg van blz. 4)

· Dampdichtheid	niet van toepassing
· Verdampingssnelheid	niet van toepassing
· Oplosbaarheid in/mengbaarheid met:	
Water:	niet oplosbaar
· Verdelingscoëfficiënt (n-octanol/water):	niet bepaald
· Viscositeit	
dynamisch:	niet van toepassing
kinematisch:	niet van toepassing
· 9.2 Overige informatie	Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 10: Stabiliteit en reactiviteit

- **10.1 Reactiviteit** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **10.2 Chemische stabiliteit**
- **Thermische ontbinding / te vermijden omstandigheden:** Temperaturen boven 300 °C
- **10.3 Mogelijke gevaarlijke reacties** Geen gevaarlijke reacties bekend.
- **10.4 Te vermijden omstandigheden** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **10.5 Chemisch op elkaar inwerkende materialen:** Oxydatiemiddelen
- **10.6 Gevaarlijke ontledingsproducten:**
 - Prikkelende gassen/dampen
 - Stikstofoxyde (NO_x)
 - Koolmonoxyde (CO) en Kooldioxyde (CO₂)
 - Cyaanwaterstof (blauwzuur)
 - Styreen

RUBRIEK 11: Toxicologische informatie

- **11.1 Informatie over toxicologische effecten**
- **Acute toxiciteit:**

- **Indelingsrelevantie LD/LC50-waarden:**

100-41-4 Ethylbenzeen

Oraal	LD50	3500 mg/kg (rat)
Dermaal	LD50	15500 mg/kg (konijn)
Inhalatief	LC50/4 h	17,2 mg/l (rat)

- **Primaire irriterende werking:**
- **Op de huid:** Stof kan tot mechanische irritaties leiden.
- **Aan het oog:** Stof kan tot mechanische irritaties leiden.
- **Overgevoeligheid:** Geen effect van overgevoeligheid bekend.
- **Aanvullende toxicologische informatie:**
 - Bij deskundige omgang en gebruik volgens voorschrift veroorzaakt het produkt op grond van onze ervaring en de ons toegankelijke informaties geen schadelijke effecten voor de gezondheid.
- **Toxiciteit bij herhaalde toediening** niet geclassificeerd
- **CMR-effecten (kankerverwekkendheid, mutageniteit en giftigheid voor de voortplanting)**
 - Op basis van de huidige bekende informatie geen CMR-effecten.

NL

(Vervolg op blz. 6)

datum van de druk: 05.03.2013

Herziening van: 05.03.2013

Handelsnaam: P400 ABS Model

(Vervolg van blz. 5)

RUBRIEK 12: Ecologische informatie**· 12.1 Toxiciteit****· Aquatische toxiciteit:****100-41-4 Ethylbenzeen**

EC50/48 h	1,8 - 2,9 mg/l (daphnia)
IC50/72 h	4,6 mg/l (selenastrum capricornutum)
LC50/96 h	94,44 mg/l (carassius auratus)
	12,1 mg/l (modderkruiper (Pimephales promelas))
	4,2 mg/l (regenbogenforel (Onchorhynchus mykiss))

· 12.2 Persistentie en afbreekbaarheid Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.**· 12.3 Bioaccumulatie** Accumuleert zich niet in organismen.**· 12.4 Mobiliteit in de bodem** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.**· Verdere ecologische informatie:****· Algemene informatie:**

WGK 1 (D) (Zelfclassificatie): Weinig gevaarlijk voor water.

Waterbezwaarlijkheid (NL) 10: Kan in het aquatisch milieu op lange termijn schadelijke effecten veroorzaken.

· 12.5 Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**· PBT:** Niet bruikbaar.**· zPzB:** Niet bruikbaar.**· 12.6 Andere schadelijke effecten** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.**RUBRIEK 13: Instructies voor verwijdering****· 13.1 Afvalverwerkingsmethoden****· Aanbeveling:** Afvalverwijdering volgens overheidsbepalingen.**· Europese afvalcatalogus**

De afvalcode volgens de Europese afvalcatalogus (EAC) hangt af van de herkomst en de procesfase.

· Niet gereinigde verpakkingen:**· Aanbeveling:** Afvalverwijdering volgens overheidsbepalingen.**RUBRIEK 14: Informatie met betrekking tot het vervoer****· 14.1 VN-nummer****· ADR, IMDG, IATA** vervalt**· 14.2 Juiste ladingnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN****· ADR, IMDG, IATA** vervalt**· 14.3 Transportgevarenklasse(n)****· ADR, IMDG, IATA****· klasse** vervalt**· 14.4 Verpakkingsgroep:****· ADR, IMDG, IATA** vervalt**· 14.5 Milieugevaren:** Niet bruikbaar.**· 14.6 Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker** Niet bruikbaar.**· 14.7 Vervoer in bulk overeenkomstig bijlage II bij****MARPOL 73/78 en de IBC-code** Niet bruikbaar.

(Vervolg op blz. 7)

NL

datum van de druk: 05.03.2013

Herziening van: 05.03.2013

Handelsnaam: P400 ABS Model

(Vervolg van blz. 6)

· Transport/verdere gegevens:	Geen gevaar overeenkomstig de bovengenoemde verordeningen.
· VN "Model Regulation":	-

RUBRIEK 15: Regelgeving

- **15.1 Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en -wetgeving voor de stof of het mengsel**

- **SZW-lijst van kankerverwekkende stoffen**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

- **SZW-lijst van mutagene stoffen**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

- **NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Vruchtbaarheid**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

- **NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Ontwikkeling**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

- **NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Borstvoeding**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

- **Nationale voorschriften:**

- **Gevaarklasse v. water: WGK 1 (D) (Zelfclassificatie):** Weinig gevaarlijk voor water.

- **15.2 Chemischeveiligheidsbeoordeling:** Een chemische veiligheidsbeoordeling is niet uitgevoerd.

RUBRIEK 16: Overige informatie

Alle gegevens betreffende ons product zijn naar beste weten vermeld en zijn naar onze mening betrouwbaar. Er wordt echter expliciet noch impliciet, géén garantie gegeven inzake de nauwkeurigheid van de gegevens of de resultaten die met de gegevens kunnen worden bereikt. Het blijft de verantwoordelijkheid van de gebruiker de veiligheid, giftigheid en geschiktheid zelf te bepalen.

- **Relevante zinnen**

Deze R-zin(nen) geldt(en) voor de bestanddelen en geven NIET de indeling van het preparaat.

H225 Licht ontvlambare vloeistof en damp.

H332 Schadelijk bij inademing.

R11 Licht ontvlambaar.

R20 Schadelijk bij inademing.

- **Blad met gegevens van de afgifte-sector**

C.S.B. GmbH Tel.: +49-2151-652086-0

Düsseldorfer Str. 113 Fax: +49-2151-652086-9

D-47809 Krefeld

Duitsland

- **contact-persoon:** Abteilung Labor

- **Afkortingen en acroniemen:**

RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)

ICAO: International Civil Aviation Organization

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals

LC50: Lethal concentration, 50 percent

LD50: Lethal dose, 50 percent

NL